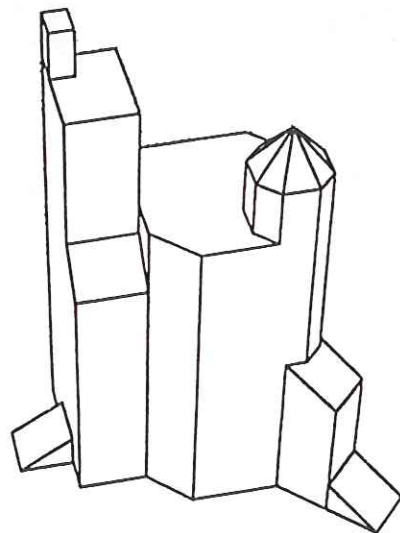

trekweg 90

**RESTAURATIE
LAAKHAVENKANTOOR
DEN HAAG:
EEN NIEUWE TOEKOMST**

HET VOORMALIGE HAVENKANTOOR VAN DE LAAKHAVEN BEHOORT TOT DE MEEST KARAKTERISTIEKE BEBOUWING ALDAAR. AAN DE BUITENZIJDEN WORDT DE INDRIJK GEWEKT DAT HET OM EEN ONTWERP VAN DE ARCHITECT H.P. BERLAGE GAAT, MAAR SCHIJN BEDRIEFT. GEBOUWD IN 1900 VORMDE HET DE POORT NAAR DE LAAKHAVENS; DESTIJDEN EEN ECONOMISCHE SLAGADER VAN DE GEMEENTE DEN HAAG.

HET LAAKHAVENKANTOOR VOOR DE RESTAURATIE

STADSUITLEG

Rond 1900 kende het zuidelijk gebied van Den Haag een forse industriële groei.

Zo werden daar gevestigd een gasfabriek, een constructiewerkplaats, een papierfabriek en twee meubelfabrieken.

Om deze industrie goed te kunnen bevoorraden zijn de Laakhavens aangelegd. Voor exploitatie van het havengebied was het dan ook noodzakelijk dat er een kantoor voor de havenmeester werd gebouwd.

Dit havenkantoor werd strategisch op de Trekweg gerealiseerd (nu de hoek Goudriaankade-Bontekoekade).

Destijds had het kantoor rondom vrij zicht, zodat de havenmeester goed de waterwegen kon overzien; tegenwoordig staat het ingeklemd tussen nieuwbouw maar nog wel op de hoek van de Laakhaven als symbool van vroeger tijden.

A.A. SCHADEE

Het Laakhavenkantoor is door A.A. Schadee op de hoek van de Goudriaankade en de Bontekoekade (voorheen Trekweg) ontworpen voor het gemeentelijk havenbedrijf.

Schadee werkte van 1891 tot 1927 als architect op de afdeling bouwkunde van de dienst gemeentewerken.

Zo heeft hij ook ontwerpen gemaakt voor het nabijgelegen openbaar slachthuis met de twee stadsvilla's die tesamen, symmetrisch tegenover elkaar gebouwd, de poort vormen naar het achterliggende slachthuisterrein, ontwerpen voor het badhuis aan de Spionkopstraat en voor de politiepost annex brandweerkazerne op de hoek van de Duinstraat en het Schipperplein. Het "kasteelvormig" kantoorgebouwtje aan de Laakhaven werd in 1900 gebouwd.

De aannemingssom bedroeg f 9.180,- met een meerwerkopgave van f 369,71.

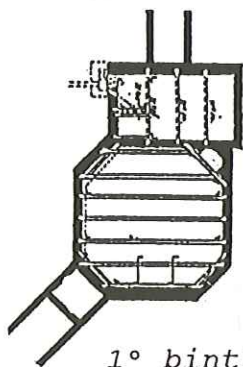
SCHIJN BEDRIEGT

Het lijkt erop of Schadee met dit ontwerp een knipoog heeft willen maken naar werk van H.P. Berlage.

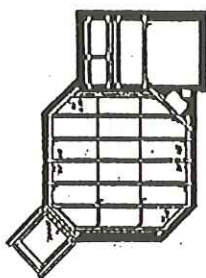
Het merkwaardige doet zich namelijk voor dat de aanblik van het gebouwtje sterke associaties met ontwerpen van Berlage oproept, terwijl bij nadere beschouwing de heldere constructieve opzet van Berlage geheel ontbreekt.

Doordat het gebouw naar verhouding veel glasoppervlak t.o.v. metselwerk heeft en een geringe hoogte van het vloerenpakket werd verlaagd, is er veel ijzerwerk als constructiemateriaal gebruikt.

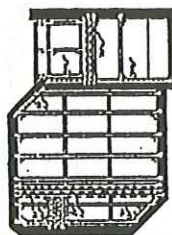
Door de wijze waarop dit ijzer is toegepast, tezamen met een slechte detaillering, is er een constructief onduidelijke constructie ontstaan die het beste is te omschrijven als een "kaartenhuis-constructie".

1° bintlaag

2° bintlaag

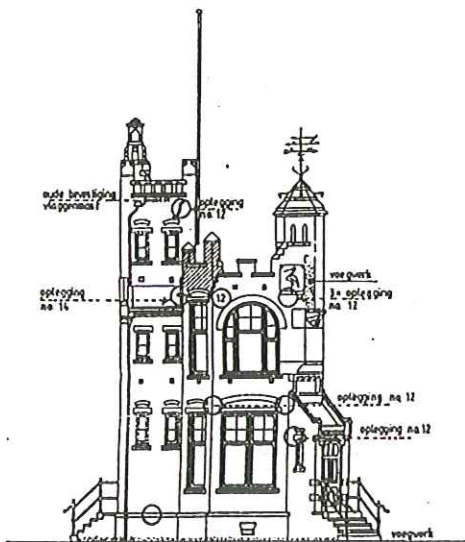

3° bintlaag

4° bintlaag

ARCHIEF

Doordat de gemeente Den Haag het archief goed beheert, waren vele stukken nog te traceren.

Behalve de bestektekening en de revisietekening kwam zelfs het oorspronkelijke bestek uit 1900 tevoorschijn.

Dit goede archiefbeheer heeft veel geholpen bij het opmaken van het restauratieplan, zoals bijvoorbeeld bij het maken van opnametekeningen.

Gemeentewerken van d'Gravenhage.
Dienst 1900.
Bestek N° 33.

KRITIEKE PUNTEN

De houten balklaag was over het algemeen nog in orde; slechts enkele strijk balken en balkkoppen waren ingerot en moesten vervangen worden. De stalen binten en lateien verkeerden echter wel in een slechte staat: geheel doorgeroest!

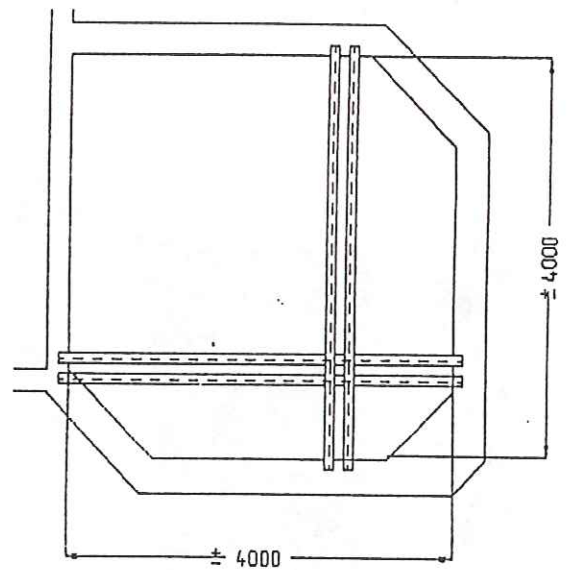
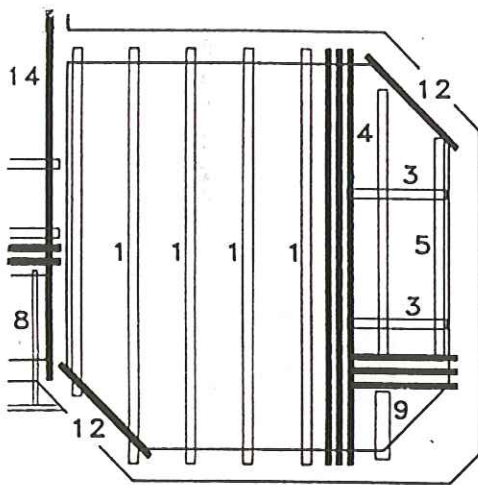
Debet aan deze staat was o.a. het metselwerk:

over grote oppervlakken was het voegwerk eruit gevallen waardoor het vocht in de muur kan dringen en het ijzer kan aantasten.

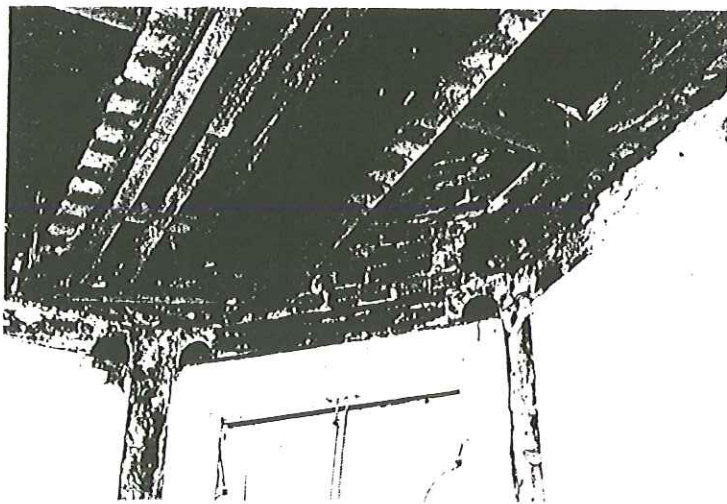
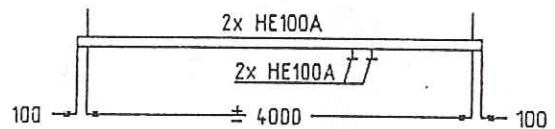
Dit betekende dus dat al het ijzerwerk vervangen moest worden.

Een onderdeel dat bijzondere aandacht behoefde waren de stalen onderslagen die het torentje droegen. Deze constructie moest eerst onderstempeld worden voordat er tot vervanging overgegaan kon worden.

Ook is het van oorsprong 2 x 3 stel stalen binten vervangen door 2 x 2 in een andere configuratie en zijn de nieuwe stalen liggers anders van dimensie en verzinkt teneinde een grotere duurzaamheid te verkrijgen dan oorspronkelijk.

- RENVOOI IJZERWERK -			
nummer	hoogte	flensbreedte	lijfdikte
12	120	58	5.1
14	140	66	5.7
16	160	74	6.3

DE OORSPRONKELIJK STALEN BINTEN

DE HERZIENE CONSTRUCTIE

SCHILDERWERK

Exterieur

De kozijnen, ramen en deuren waren oorspronkelijk in één donkere kleur geschilderd.

Doordat deze tint al een half jaar na oplevering werk overgeschilderd, is de oorspronkelijke kleur niet meer te achterhalen.

Als kleurschema werd het schema : kozijnen bentheimer,
ramen en deuren roodbruin

Interieur

Het oorspronkelijke (bij oplevering in 1901) gekleurde interieur was door diverse verflagen bedekt. Hoewel de muren voor de restauratie wit gesausd waren, bleek er nog een donkergroene tussenfase geweest te zijn, aangebracht op de oorspronkelijk (donker)beige kleur.

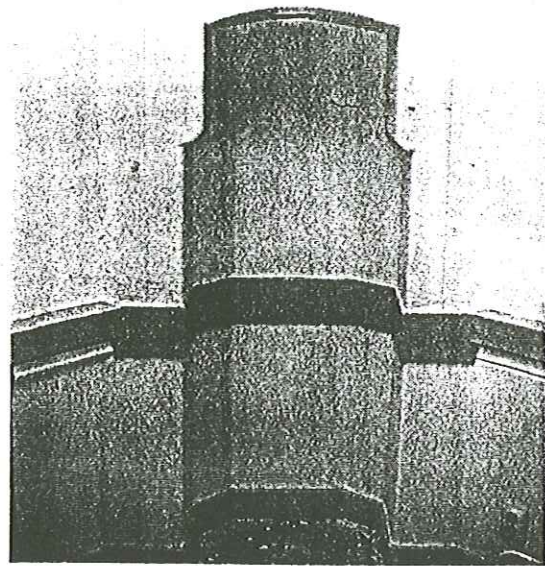
Hoewel bij deze restauratie originaliteit in hoge mate werd nagestreefd, zijn de wanden toch weer licht gehouden.

De kleuren in de tijdgeest werden aangebracht op het houtwerk:

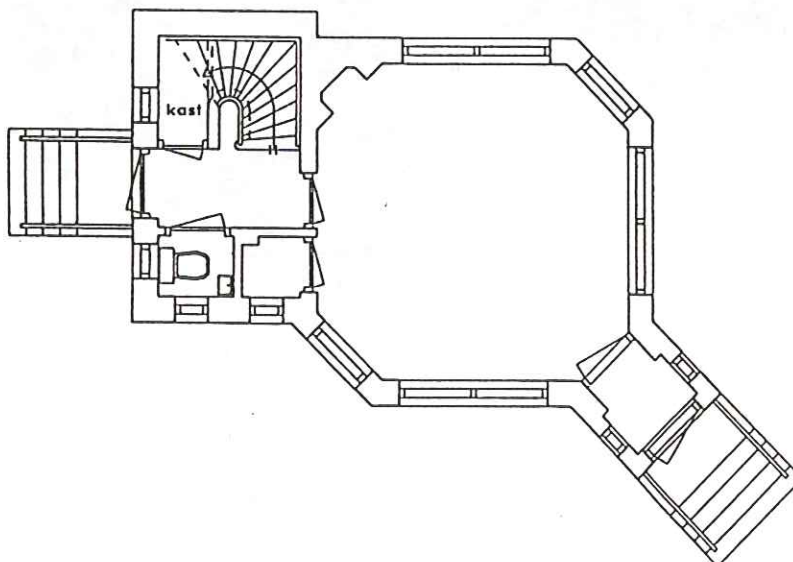
de deuren, trapboom en balustrade okergeel, de leuningen roodbruin en de kozijnen beige.

SCHOORSTEEN VOOR RESTAURATIE

SCHOORSTEEN NA RESTAURATIE

KELDER

De kelder onder het gebouwtje bevindt zich allEen onder de kantoorruimte en herbergt de watermeterkast.

De vloer is bestraat met klinkers op zand en de wanden zijn vertind. De ruimte is verder niet verwarmd en alleen toegankelijk door een luik met een ladder.

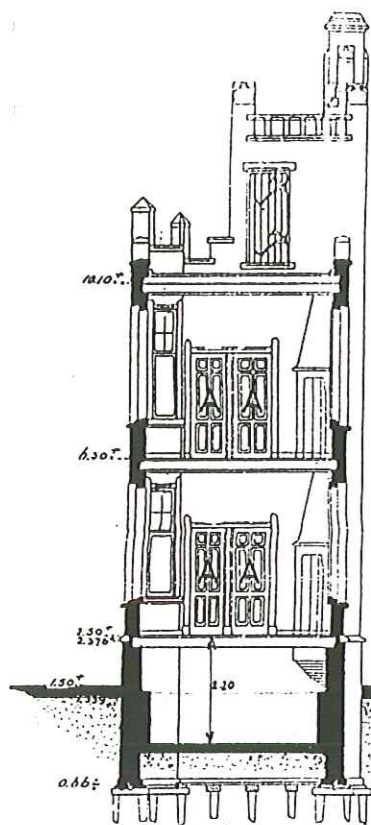
In deze staat werd de kelder voor de restauratie aange-troffen.

Door de geringe functionele inhoud van het gebouwtje kwam van opdrachtgeverszijde het verzoek om van de kelder een bruikbare opslagruimte te maken.

De relatief grote vrije hoogte ($\pm 2m$) stond dit niet in de weg, echter wel de hoge (grond-) waterstand.

De oplossing voor dit probleem werd gevonden in het maken van een losse betonnen bak die onafhankelijk van gebouw en fundering staat.

Alleen zo kon een fatsoenlijk afgewerkte en droge kelder-ruimte gerealiseerd worden.

STADSHERSTEL DEN HAAG E.O. N.V.

De NV Stadsherstel Den Haag en Omgeving, een vennootschap die historisch waardevolle panden koopt, opknapt en verhuurt, heeft het pand verworven van de gemeente Den Haag.

In het koopcontract was o.a. de verplichting opgenomen dat het Laakhavenkantoor gerestaureerd moest worden.

Voor het opstellen van een restauratieplan werd architectenbureau v.d. Sterre, Peetoom te Hoogmade ingeschakeld, een bureau dat een lange historie op het gebied van restauratie kent.

Uitvoering aan het restauratieplan werd gegeven door Bouwbedrijf Burgy b.v. te Leiden.

STATUS QUO

Het kantoorgebouwtje bood tot kort voor de restauratie nog huisvesting aan de medewerkers van het gemeentelijk havenbedrijf.

De functie van het kantoor was dan ook werkelijk tot voor de restauratie dat van havenkantoor; de aanwezige ambtenaren hielden zich bezig met het reilen en zeilen in de Laak- en Binkhorsthaven;

zo werden er onder meer het havengeld geïnd en allerlei administratieve taken vervuld totdat de dienst een ander kantoorgebouw in gebruik nam.

Nadat het gebouw door Stadsherstel Den Haag en Omgeving NV in eigendom was verworven, heeft het een restauratie van exterieur en interieur ondergaan.

Zo bleef dit bijzondere pand voor Den Haag behouden, alleen niet meer als havenkantoor, maar zal het mogelijk als kantoorruimte of atelier geëxploiteerd worden.

OPDRACHTGEVER : Stadsherstel Den Haag e.o. nv.
Dunne Bierkade 17, 2512 BC DEN HAAG.
ARCHITECT : Architectenbureau v.d. Sterre, Peetoom b.v.,
v. Klaverweijdeweg 11, 2355 AA HOOGMADÉ.
AANNEMER : Bouwbedrijf Burgy,
van Speykstraat 1a, 2315 TR LEIDEN.

Gemeente Den Haag
Dienst Ruimtelijke en
Economische Ontwikkeling

Monumentenzorg

Postbus 29734
2502 LS Den Haag